

30 בנובמבר 2015

לכבוד

גב' דינה זילבר

המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (יעוץ)

משרד המשפטים

ירושלים

שלום רב,

הנדון: פסטיבל סרטי הנכבה – בדיקה מטעם שרת התרבות

הרינו לפנות אליך בעניין שבנדון גם בשם עמותת זוכרות. זוכרות היא עמותת הפועלת מאז 2002 לקידום אחריותיות של הציבור היהודי בישראל לנכבה הפלסטינית ומימוש זכות השיבה של הפליטים הפלסטינים.

בסוף השבוע הקרוב יתקיים "48 מ"מ" - הפסטיבל הבינלאומי השלישי לסרטי נכבה ושיבה. הפסטיבל הוא יוזמה של זוכרות והוא מתקיים בשיתוף עם סינמטק תל אביב.

ביום 29.11.15 פרסמה דוברת שרת התרבות הודעה לעיתונות שזה לשונה:

"שלום רב,

בעקבות תלונות שהגיעו למשרד התרבות והספורט, ובהמשך לעיסוק קודם משנים עברו בסוגיית פסטיבל 48 מ"מ הקרוי פסטיבל הנכבה, השרה מיירי רגב הנחתה את ראשת מנהל תרבות להקים צוות בדיקה מקצועי לבחינת החשש כי הסרטים המוצגים בפסטיבל אינם עומדים בסעיף 3ב' לחוק יסודות התקציב, הקובע בין היתר כי לא תמומן יצירה המעודדת להסתה, גזענות ותמיכה במאבק מזויין נגד ישראל.

חברי הצוות שיגיעו לצפות בסרטים הינם המועצה לביקורת סרטים.

התהליך:

1. הצוות יגיע לצפות בסרטים וימלא חוות דעת לפי סעיפי חוק
2. את חוות הדעת המקצועית יעבירו חברי הצוות לראשת מנהל תרבות
3. ראשת מנהל תרבות תדון בממצאים עם היועמ"ש ולאחר מכן יציגו את הדברים למנכ"ל המשרד ולשרה

4. על פי חוות הדעת הללו השרה תחליט האם לפנות למשרד האוצר בבקשה לאכוף את החוק.

5. אם הדברים ימצאו תקינים אזי לא יהיה בזה צורך.

במה זה שונה משנה שעברה – הפניה הקודמת למשרד האוצר נעשתה ללא חוות דעת מקצועית, ללא בחינה מעמיקה של היצירות עצמן, ללא הצגת ממצאים וכדומה.

מצ"ב מכתב מיועמ"ש משרד התרבות והספורט ליועמ"ש משרד האוצר מתאריך 24.11.14

במכתב מפורט סעיף החוק וההתניות אותן יבחן הצוות.

שרת התרבות מיירי רגב: "אסור לנו כאחראים על הקופה הציבורית לעצום עין כשיש חשש ולו הקל שבקלים שמפרים חוק במדינת ישראל. עלינו לבחון את הדברים ברמה המקצועית ולהתריע אם אכן יתגלה צורך, זו אחריותנו וסמכותנו לפעול בכפוף לחוק ולדאוג שכספי ציבור לא יופנו להסתה כנגד המדינה."

בברכה,

מעין אדם

דוברת השרה"

להודעה לעיתונות צורף מכתבה של יועמ"ש משרד התרבות והספורט מלפני שנה, המופנה אל יועמ"ש משרד האוצר והמבקש ממנו לבחון האם הפסטיבל שהתקיים בסינמטק תל אביב, שהוא גוף נתמך, מהווה עילה להטלת סנקציה כספית, בשל היותו מנוגד לאחת העילות הקבועות בתיקון לחוק יסודות התקציב. אך בעוד שבמכתב מלפני שנה צוינה העילה של ציון יום העצמאות או יום הקמת המדינה כיום אבל, הרי שבהודעה מטעם השרה הפעם היא ביקשה לבדוק האם יש בסרטים משום הסתה, גזענות ותמיכה במאבק מזויין נגד ישראל.

הן הפנייה בשנה שעברה והן הליך הבדיקה השנה מופרכים על פניהם ומשוללי עילה. חומרה מיוחדת נודעת להודעה השנה, שכן היא מטילה רפש ומנסה להכתים את הפסטיבל בחשד לעבירות פליליות חמורות.

תמוהה הקביעה, כי חברי המועצה לביקורת סרטים ישמשו צוות הבדיקה מטעם השרה. לחברי המועצה סמכות מוגבלת ומוגדרת, הקבועה בפקודת סרטי הראינוע, 1927, לאשר להקרנה סרטי קולנוע או להטיל מגבלות על הקרנתם. אין להם הכשרה כלשהי לאתר הסתה לאלמות או לגזענות, והבדיקה חורגת מסמכותם.

במחשבה שנייה אין מתאימים מחברי המועצה לביצוע הבדיקה, שכן כל תכליתה היא להטיל צנזורה על הסרטים המוקרנים.

בעתירה לבג"ץ שהגשנו ביחד עם ארגון עדאלה נגד התיקון לחוק יסודות התקציב טענו, כי למנגנון שלילת התקציבים הקבוע בחוק עלול להיות אפקט מצנן על חופש הביטוי הפוליטי והאמנותי. בג"ץ אמנם דחה את העתירה בשל חוסר בשלות, אך ציין כי החוק מעורר שאלות מורכבות בעלות חשיבות ציבורית, היורדות לשורש הבעיות המפלגות את החברה הישראלית (בג"צ 3429/11 **בוגרי התיכון הערבי האורתודוקסי בחיפה נ' שר האוצר** (פס"ד מיום 5.1.12)).

הבדיקה עליה הורתה שרת התרבות מגשימה בצורה חריפה במיוחד את החשש מפני אפקט מצנן – גם אם הבדיקה לא תעלה דבר הנזק כבר נעשה בכך ששודר מסר מאיים נגד כל מי שיעז לעסוק בסוגיות שנויות במחלוקת ושאין עולות בקנה אחד עם עמדותיה הפוליטיות של השרה.

מאז שנכנסה שרת התרבות לתפקידה היא מהלכת אימים על שורה של מוסדות תרבות בשלילת תקציבים: תיאטרון אל מידאן בחיפה בשל העלאת ההצגה "הזמן המקביל", תיאטרון אלמינא ביפו בשל הכרזת אחד ממייסדיו, השחקן נורמן עיסא, על סירובו לשחק בגדה; פסטיבל הקולנוע בירושלים בשל הקרנת סרט תיעודי על יגאל עמיר ועוד היד נטויה.

דומה כי השרה איננה מבחינה בין דעותיה הפוליטיות לבין תפקידה המיניסטריאלי. במקום לטפח יצירה, המאתגרת את דפוסי החשיבה המקובלים ודנה בנימים החשופים של החברה הישראלית ובשאלות הרגישות ביותר, פעולותיה של השרה עלולות להחניק כל ביקורתיות ולעודד קונפורמיות – ואין סכנה גדולה מזו לחופש הביטוי האמנותי.

לפיכך נבקש את התערבותך הדחופה להפסקת הליך הבדיקה של פסטיבל סרטי הנכבה והשיבה, עליו הורתה שרת התרבות.

בכבוד רב,

דן יקיר, עו"ד
היועץ המשפטי

העתקים : גב' מירי רגב, שרת התרבות והספורט
עו"ד הדס פרבר-אלמוגי, יועמ"ש משרד התרבות והספורט